

Թ Ի Ի 24

ՊԱՇՏՈՆԱԿԱՆ ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԹԻՒՆ
ԱԶԳԱՅԻՆ ՊԱՏՐԻԱՐՔԱՐԱՆԻ

ԱՏԵՆԱԳՐՈՒԹԻՒՆՔ

ԱԶԳԱՅԻՆ ԺՈՂՈՎՈՅ

ՎԵՐԱԲԱՑՈՒՄ 1911—12 ՇՐՋԱՆԻ

ԵՐԵՎԱՆԻ ԱՆԱԿԱՆ ՎԵՐԱԿԱԶՄՈՒԹԵՆԷՆ ԵՏՔԸ

ՆԻՍՏ ԻԴ.

20 Յունուար 1912

Յապագութիւն Տ. ՏՕՂՐԱՄԱՃԵԱՆ

Կ. ՊՈԼԻՍ, Պապը-Ալի ճատուէսի, Թի. 49

1912

3328-55

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ
ԿՐԹԱԳՐԱԴԱՐԱՆԻ ԿԱԶՄՔԸՄ

ԳԵՂԵՍԻՍԻԱՆԻ ԿՐԹԱԳՐԱԴԱՐԱՆ

ՅԱՆՎԱՐԻ ԿԱԶՄՔԸՄ

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ

ԿՐԹԱԳՐԱԴԱՐԱՆԻ ԿԱԶՄՔԸՄ

ԿՐԹԱԳՐԱԴԱՐԱՆ

ԿՐԹԱԳՐԱԴԱՐԱՆ

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ

ԿՐԹԱԳՐԱԴԱՐԱՆԻ ԿԱԶՄՔԸՄ

ԿՐԹԱԳՐԱԴԱՐԱՆ

ԱԶԳԱՅԻՆ ԸՆԴՀ. ԺՈՂՈՎ

ԲԱՑՈՒՄ 1911—1912 ՆՍՏԱՇՐՋԱՆԻ

ՆԻՍՏ ԻԴ.

20 ՅՈՒՆԻՍԱՐ 1912

ՆԱԽԱԳԱՀ. — ՍՐԲԱԶԱՆ ՊԱՏՐԻԱՐԲ ՀԱՅՐ

ԱՏԵՆԱՊԵՏ. — ՄԱՆՈՒԿ ԷՖԷՆՏԻ ԱԶԱՐԵԱՆ

ՕՐԱԿԱՐԳ

1. — ԸՆՏՐՈՒՔԻՆ ՔԱՂ. Ժողովին պակասեալ 4 անդամոց:
2. — ԸՆՏՐՈՒՔԻՆ խորհրդարանական յանձնաժողովոյ, Լրէցեան Ա.Ի մասին կատարելի լննութեան:
3. — Խնդիր Եւանգելիսի:
4. — Տեղեկագիր Ասենապետաց Դիւանի, ի մասին Թրքահայոց կողմէ Ամենայն Հայոց Հայրապետութեան մատուցանելի գրին:

(Ատեանը բացուեցաւ ի ներկայութեան 60 երեսփոխանաց որոնց թիւը յետոյ յանգեցաւ 74 ի)
ԷՖ. այսօրուան նիստին իր բացակայութիւնը հաղորդած է զրաւորապէս կ'արձանագրենք զինքը օրինաւոր բացակայ

ԲԱՑԱԿԱՅՈՒԹԻՒՆ ԵՐԵՍՓՈՒԱՆԱՅ ՀՐԱԺԱՐԱԿԱՆ ԵՐԵՍՓՈՒՈՒՆՈՒԹԵՆԷ

ԱՏԵՆ. ԷՖ. — Երեսփոխան Գօջունեան ԱՏԵՆ. ԷՖ. — Տր. Մուրաֆեան ԷՖ.

Ա.ԶԳԱՅԻՆ ԸՆԴՀ. ԺՈՂՈՎ

ԲԱՑՈՒՄ 1911—1912 ՆՍՏԱՇՐՋԱՆԻ

ՆԻՍՏ ԻԴ.

20 ՅՈՒՆՈՒԱՐ 1912

ՆԱԽԱԳԱՀ. — ՍՐԲԱԶԱՆ ՊԱՏՐԻԱՐԲ ՀԱՅՐ

ԱՏԵՆԱՊԵՏ. — ՄԱՆՈՒԿ ԷՅԷՆՏԻ ԱԶԱՐԵԱՆ

ՕՐԱԿԱՐԳ

1. — Ընտրութիւն Քաղ. ժողովէն պակասեալ 4 անդամոց:
2. — Ընտրութիւն խորհրդարանական յանձնաժողովոյ, Լեւոնեան Ա.ի մասին կատարելի փնտրեան:
3. — Խնդիր ետանդութի:
4. — Տեղեկագիր Ասեմապետաց Գիւանի, ի մասին Թրքանայոց կողմէ Ամեմայն Հայոց Հայրապետութեան մասուցանելի գրին:

(Ատեանը բացուեցաւ ի ներկայութեան Էֆ. աշտորուան նիստէն իր բացակայու-
60 երեսփոխանաց որոնց թիւը յետոյ յան- թիւը հաղորդած է գրաւորապէս Կ'ար-
գեցաւ 74 ի) ձանագրենք զիրքը օրինաւոր բացակայ:

ԲԱՅԱԿԱՅՈՒԹԻՒՆ ԵՐԵՍՓՈՒԱՆԱՅ ՀՐԱԺԱՐԱԿԱՆ ԵՐԵՍՓՈՒԱՆՈՒԹԵՆԷ

ԱՏԵՆ. Է.Յ. — Երեսփոխան Գոչունեան ԱՏԵՆ. Է.Յ. — Տր. Մութաֆեան Էֆ.

քէի պտշտօնակիցներու ուշադրութիւնը հրաւիրել սա կարեւոր կէտին վրայ, որ ասիկայ սահմանադրական շարժում մըն է որ կը մղուի ժողովուրդին ձեռքը կեդրոնացնելու համար իր իրաւունքները Մենք յառաջիկային մէջ եւ այսօր իսկ պարտաւոր ենք, մեր միւս հատուածներուն հետ ձեռք ձեռքի համերաշխութեամբ քաշելու, ուրիշ ոգիով շարժողները չեն կրնար միանալ իրարու հետ։ Այս տեսակէտով ամէն մէկ շարժում, որ կը յիշեցնէ մեզի 1860ի մեր մէջ յառաջ եկած ոգին, մեր քաջակերութեան եւ զրուատիքին արժանի է։ Մէկ խօսքով հայ ռամկավար ոգին՝ հակառակ է կղերական լուծին եւ լատինական ընդունումներուն։

Ե. ՇԻՐԻՆԵԱՆ ԷՖ. — Քանի որ Հոռմայ եկեղեցին կը յայտարարէ թէ իր եկեղեցիէն դուրս փրկութիւն չկայ, ուրեմն մենք ալ պէտք է յայտարարենք հայ կաթողիկոսներուն որ եթէ կ'ուզեն սահմանադրական Վարչութիւն մը ունենալ, գան միանան մեր եկեղեցիին։

ՉԱՅՆԵՐ. — Այս խօսքը անարգանք է այս ժողովին, միջին դարու մէջ ենք։

Մ. ՀԱՅԱՍՏԱՆ ԷՖ. — Ձեռմ հասկնար թէ ինչո՞ւ կը վարանինք մեր համակրութիւնը արտայայտելու, քանի որ ազգայնութեան պահպանութեան պայքարն է այս ընդդէմ բռնապետութեան, որ պապական հովերէ քուած կուգայ կը հասնի մեզի։ Ասիկայ դարերէ ի վեր մեր խեղճ եղած է, ուրեմն ինչու համար կը վարանինք։ Կ'առաջարկեմ անպայման ընդունիլ եղած առաջարկը։

ՀԱՅԱ ՅՕՃԱՍԱՐԵԱՆ ԷՖ. — Պէտք է փափկանկատութեամբ խօսինք, որպէս զի մեր նպատակին տրամագծապէս հակառակ արդիւնք յառաջ չգայ։ Երբ այս խնդիրը ու եւ է ձեռով այստեղ բերուեցաւ, մէկ պարտք միայն ունինք, այն է առանց վի-

ճարանութեան քուէարկել։ Ձեռմ կարծեր որ ժողովին մեծամասնութիւնը տարբեր կարծիք ունենայ։

ԱՏԵՆ. ԷՖ. — Կ'առաջարկեմ ուրեմն որ ժողովս իր համակրութիւնը յայտնէ հայ կաթողիկ հասարակութեան, որուն նկատմամբ մեր այս զգացումը ինչպէս ըսի չէ պակասած երբէք։

(Ժողովը ծափահարութեամբ եւ միաձայնութեամբ ընդունեց այս առաջարկը)։

ՎԱԽԵՐԱՅՈՒՄՆ ԵՐԵՍՓՈՒԱՆԱՅ

ԱՏԵՆ. ԷՖ. — Գուգկունճուգ-Իճատէի մէջ երեսփոխանական ընտրութիւն կատարուած ըլլալով, այդ մասին վարչութեան գիրը պիտի կարդացուի։

(Ատենադպիր ԷՖ. կարդաց հետեւեալ գիրը)։

Վսեմաշուք Ատենապետ ԷՖ.

Ազգ. Երեսփ. Ընդհ. Ժողովոյ

Պատկառելի ժողովիդ որոշման եւ Բաղաքական Ժողովոյ հրահանգին համաձայն՝ Գուգկունճուգ-Իճատէ միացեալ թաղերուն կողմէ հրաժարեալ Երեսփոխան Միսաք Սուրբան ԷՖ.ի տեղ նոր ընտրութիւն կատարուած եւ ընտրողական ժողովոյ նոյեմբեր 22 թուականու ուղարկած տեղեկագիրն, որով կը ծանուցուի թէ ընտրական գործողութիւնք օրինաց սահմանին մէջ եւ պահանջուած կանոնադրութեամբ կատարուած են եւ քուէհամարի արդիւնքէն տեսնուած է թէ՛ Ոսկան ԷՖ. Մարտիկեան երեսփոխան ընտրուած է։ Բայց խումբ մը անձինք գալով ուրիշ թաղերէ, անկարգութիւն յարուցած, քուէտուփը բռնաբարած եւ քուէթուղթերը եւ քուէհամարի արձանագրութեան թուղթը ջնջած են։

Բաղաքական Ժողովը ի քնին առնե-

լով սոյն տեղեկագիրն, դիտեց թէ այդ անկարգութիւնք քուէարկութիւնը չքանցնելու դիտումով յարուցուած են եւ այն ալ արդիւնքը յայտնուած պահուն, թէ ընտրական գործողութիւնք սկիզբէն ց'վերջ տեղի ունեցած են օրինաւորութեան ամէն պայմաններով, ինչպէս ընտրողական ժողովը իր նախագահին եւ բոլոր անդամոց ստորագրութեամբ կը հաստատէ, 384 քուէարկուներէն 718 մասին քուէները կարգացուելէ ետք՝ ապացուցուած է Մարտիկեան ԷՖ.ի ըստ օրինի ընտրութիւնն ստուար մեծամասնութեամբ, հետեւաբար՝ Բաղաքական Ժողովն սոյն ընտրութիւնն վերջացած իրողութիւն մը կը նկատէ, եւ տեղի չ'գտնելով զայն խնդրոյ նիւթ ընելու նոյն այդ նպատակաւ յառուցուած անկարգութեանց պատճառաւ եւ հաստատելով Մարտիկեան ԷՖ.ի ընտրութեան հանգամանքն, այս բացատրութեամբ կը ներկայէ տեղեկագիրն։ Պատկառելի ժողովիդ ի հաստատութիւն, ինչպէս նոյն իսկ ընտրողական ժողովը խնդրած է զնոյն, յառաջ բերելով պէտք եղած փաստերն ու վկայութիւնն, ընտրութեան օրինաւորութեան մասին։

Միւսմք յարգանքօք

Ի դիմաց Բաղ. Ժողովոյ

Վ. Ատենադպիր Վ. Ատենապետ

Ե. ԽՕՐԱՍԱՆ Գ. Ապաւնեան

Կ. Պոլիս, 23 Դեկտ. 1911

Յ. ՃԱՆԻԻԻԼԵԱՆ ԷՖ. — Այդ ընտրութեան քննիչներէն մէկը ըլլալով՝ պարտք կը ծանոթանայ իմ վրաս գիտցածս պարզելու։ Կը զարմանամ որ Բաղ. Ժողովը մեր տեղեկագիրը ստանալէ յետոյ սեղանի վրայ չէ բերած այս խնդիրը։ Ընտրողական Ժողովին համար անձանթօ միաց թէ այս քուէներէն քանին Ոսկան ԷՖ.ին եւ քանին Երկանեան կամ Չաքարեան է-ֆէնտիներն առին, որովհետեւ քուէտուփը

կտրած ըլլալով կարելի չեղաւ ստուգել թէ ո՞վ քանի քուէ առաւ։ Ես ստուգեցի որ շատերու քուէթուղթ ալ չէ գացած, հետեւաբար այս անորոշ արդիւնքին վրայ վարչութեան եզրակացութիւնը տարօրինակ կը գտնեմ։ Ծանօթ պարագան այն է որ քուէները 3 հոգիի վրայ կեդրոնացած էին, հետեւաբար վարչութեան պարտքն էր քննիչ զրկել եւ ստուգել գործը, քանի որ այս կէտը չէ լրացած, ես վարչութեան այս տեղեկագրութիւնը անորոշ կը գտնեմ։

Վ. ԹԷՔԷԵԱՆ ԷՖ. — Ես այդ ընտրութիւնը կատարուած թաղին բնակիչներէն եւ Թաղ. Խորհրդոյ անդամ ըլլալով, կատարուած գործողութեան մասին աւելի մօտէն տեղեկութիւն ունիմ։ Ճանկիւլեան ԷՖ. իբրեւ քննիչ չատլաւ տեսաւ որ ապօրէն յարձակում մըն էր գործուածը։ Քուէհամարին առեւ, քուէարկութեան մասնակցողներու ընդհանուր թիւին կէսէն աւելին Մարտիկեան ԷՖ.ի քուէ տուած էր, ու երբ այս արդիւնքը յայտնի եղաւ, ցուցարարները, որոնք դուրսէն եկած թաղեցիներ էին եւ մինչեւ այն առեւ խաղաղ կը սպասէին, տեսնելով որ պարտուած են՝ յարձակեցան։ Նոյն իսկ Ճանկիւլեան ԷՖ.էնտի ինքը դատապարտած է այս բռնաբարութիւնը։ Եթէ Ճանկիւլեան ԷՖ. սկզբունք կ'ուզէ գնել որ երբ այսպիսի անկարգութիւններ պատահին ընտրութիւնը հարկ է բեկանել, կը հետեւի որ ընտրութեան մը մէջ երբ պարտուած կողմը յարձակում մը գործէ ընտրութիւնը պիտի բեկանի, ու ամէն տեղ այսպէս դժգոհ տարրեր գտնուելով, բացայայտ արդիւնքի մը հասնիլ անկարելի պիտի դառնայ։ Մարտիկեան ԷՖ.ի ընտրութիւնը թաղեցւոց բացայայտ կամքն է ուստի կ'առաջարկեմ վաւերացնել զայն, քանի որ չատ օրինաւոր կերպով տեղի ունեցաւ։

ՉԱՅՆԵՐ. — Տեղեկագիրը կարդացուի։

(Ատենադպիր էֆ. կարգաց սոյն երես-
փոխանական ընտրութեան տեղեկագիրը):

Հ. ԱՍԱՏՈՒՐ ԷՖ. — Քաղ. Ժողովոյ
տեղեկագիրը ղրխաւորաբար մէկ կէտի կը
վերաբերի, աւանանդութիւնը ճշդած է
ատիկայ, այսինքն թէ ընտրեալը ունի՞
պէտք եղած օրինական պայմանները, իսկ
թէ ընտրութիւնը օրինաւոր պայմաննե-
րու մէջ կատարուել է թէ ոչ, ատիկայ
նախաճանութեան գործ է, հետեւաբար
պէտք է զրկուի նախաճանութեան զի-
ւանին՝ անկէ վերջ որոշում մը տրուելու
համար:

ԱՏԵՆ. ԷՖ. — Զանազան կողմերէ
ձայներ կը բարձրանան եւ հարցումներ
կ'ըլլան, կաղաչեմ որ վերջ տրուին ա-
ռոյց, բաւական է այսքան խօսք, քուէի
պիտի դնեմ խնդիրը, գործը կը վճռուի:

Դ. ՏԷՐ-ՄՈՎԱԶՍԵԱՆ ԷՖ. — Ես վեր-
ջին խօսք մը կ'ուզեմ ընել: պատասխա-
նելու համար Հրանտ Ասատուր էֆ.ի, ո-
րուն պաշտպանած տեսակէտը ճիշդ չեմ
գտնելու: Խնդիր մը այն ատեն նախաճան-
ութեան կրնայ յանձնուիլ, երբ Ժողովը
օրինաւոր կը նկատէ եղած դիտողութիւն-
ները: Մինչդեռ կարգացում ընտրողա-
կան Ժողովի տեղեկագրէն ալ հասկցուե-
ցաւ որ նոյն իսկ բողոքող ձանկիւլեան
էֆ. ստորագրած է այդ տեղեկագիրը:
Թաղեցին ու եւէ դիտողութիւն չունի կա-
տարուած ընտրութեան դէմ եւ վարչու-
թիւնն ալ օրինաւոր կը գտնէ գործը, հե-
տեւաբար կարծեմ հարկ չի մնար նախա-
ճանութեան:

ԱՏԵՆ. ԷՖ. — Ինչպէս ըսի քիչ առաջ,
ընտրութեան օրինաւորութիւնը ձեր
քուէին կ'ենթարկեմ, Ժողովին իրաւունքն
է ընդունիլ կամ մերժել:

(Սոյն ընտրութիւնը քուէի զրուելով
Ժողովը 16 դէմ ստուար մեծամասնու-

թեամբ վաւերացուց կատարուած ընտրու-
թիւնը եւ ատենապետ էֆ. երեսփոխան
հռչակեց Ոսկան էֆ. Մարտիրոսեանը):

ԱՌԱՋԱՐԿ ԵՒ ՀԱՐՑՈՒՄ ԵՐԵՍՓՈԽԱՆԱՅ

Ա.

ԱՏԵՆ. ԷՖ. — Զօհրապ էֆ.ի մէկ ա-
ռաջարկութիւնը ձեր ուշադրութեան կը
յանձնեմ:

(Ատենադպիր էֆ. կարգաց հետեւեալ
գիրը):

Վսեմաշուք Ատենապետ էֆէնտի

Ազգ. Երեսփ. Ընդհ. Ժողովոյ

Չկայ հայ անհատ մը որ խորին գո-
հունակութիւն մը զգացած չըլլայ, իմա-
նալով Ամեն. Ս. Պատրիարք հօր դիմումը
Ռուսիոյ կառավարութեան մօտ՝ կովկա-
սահայ բանտարկեալներու մասին:

Ուրիշ մեծ գոհունակութեան պատ-
ճառ մըն ալ Ռուս. վսեմ դեսպանին նախ
քան Ս. Պատրիարք հօր դիմումը, ինքնա-
բերաբար այս մասին աշխատած ըլլալն է:

Ես կը կարծեմ որ Ազգ. Ժողովին կ'իյ-
նայ ընդհանուր Հայութեան այս զգաց-
մանցը թարգման կանգնիլ եւ հետեւեալ
բանաձեւը կը ներկայացնեմ իրեն, աւել-
ցնելով որ այս Ժողովը անոր բոլոր կշիռ-
քը տուած կ'ըլլայ՝ առանց վիճարանու-
թեան եւ միաձայնութեամբ իսկոյն քուէ-
արկելով զայն:

«Թուրքոյ Հայոց Երեսփ. Ժողովը
Ընդհ. Հայութեան զգացմանցը թարգման
ըլլալուն ապահով է. Ակնկալելով որ ռու-
սական կառավարութիւնը ոչ միայն լայն
արդարութիւն մը ապահովէ, այլ ի հարկին
իր վեհանձնութիւնն ալ չզլանայ կովկա-
սահայ ամբաստանեալներուն, ինչ որ ա-
պաքէն վայելուչն է քսաներորդ դարու»

բարձր քաղաքակրթութեան, շնորհակա-
լութիւն կը յայտնէ Ամեն. Ս. Պատրիար-
քին իր կատարած ամենապատեհ զիմու-
մին համար, եւ Ռուսիոյ վսեմ. դեսպան
Մ. Չարիքօֆի թէ՛ ինքնաբերաբար զայն
կանխած ըլլալուն, եւ թէ այդ դիմումին
վրայ իր ջանքերը կրկնապատկած ըլլալուն
համար:

Սամաթիոյ Երեսփոխան

Գ. Զօհրապ

ԱՏԵՆ. ԷՖ. — Կարծեմ Ժողովս ա-
ռանց վէճի նիւթ ընելու խնդիրը, կ'ըն-
դունի այս բանաձեւը:

ԶԱՅՆԵՐ. — Այո, այո:

Ե. Տ. ԱՆԴՐԷԱՍԵԱՆ ԷՖ. — Եթէ կա-
րելի է բանաձեւին առաջին մասին մէջ
փոփոխութիւն մը ըլլայ:

ԶԱՅՆԵՐ. — Նոյնութեամբ կ'ընդու-
նինք:

ԱՏԵՆ. ԷՖ. — Ուրեմն նոյնութեամբ
ընդունուած է:

Բ.

ԱՏԵՆ. ԷՖ. — Տ. Մովսէսեան էֆ.
զրով մը հարցում կ'ընէ Մէյմարեան ա-
մուսնական խնդրոյն նկատմամբ. տարա-
կոյս չկայ որ Վարչութիւնը գործը ու-
սումնասիրելով պատասխանը պիտի բերէ
մեզի, ուստի այս գիրը կը յղենք Վարչու-
թեան:

Գ.

ԱՏԵՆ. ԷՖ. — Զանկիւլեան էֆ. ալ
գիր մը ունի, այդ գիրը կը կարդանք,
որպէս զի Վարչութիւնը եթէ կրնայ բա-
ցատրութիւն մը տայ այսօր:

(Ատենադպիր էֆ. կարգաց հետեւեալ
գիրը):

Վսեմաշուք Ատենապետ էֆ.

Ազգ. Երեսփ. Պատկ. Ժողովոյ

Կեդրոնական Պատկ. Վարչութիւնը,
Վանայ Առաջն. Տեղապահ Սարաճեան Յով-
սէփի հպիսկոպոսին յանձնեց եւ զրկեց
Վանայ եւ Աղթամարի վարչական խնդրոյ
վերաբերեալ կարգ մը գրութիւններ եւ
բողոքագիրներ եւ հրահանգեց պէտք ե-
ղած քննութիւններ կատարել եւ արդիւնքը
փութով տեղեկագրել:

Արդ. կը փափաքեմ գիտնալ թէ,
Պատկ. Վարչութեան սոյն հրահանգն գոր-
ծադրուած է, եւ թէ այդ քննութեան
արդիւնքն ինչ եղած է:

Մնամ յարգանքը

Ազգային Երեսփոխան

Յ. Կ. Ճանկիւլեան

25 նոյեմբեր 1911

ԱՏԵՆ. ԷՖ. — Վարչութիւնը այսօր
կրնայ պատասխանել:

Գ. ԱՍԼԱՆԵԱՆ ԷՖ. — Պատասխանելէ
առաջ ուսումնասիրուելիք գործ կայ, հե-
տեւաբար պէտք է յղել Վարչութեան:

ԱՏԵՆ. ԷՖ. — Ուրեմն այս հարցումն
ալ կը յղենք Վարչութեան որպէս զի ան-
միջապէս պատասխան բերէ:

Յ. ՃԱՆԿԻՒԼԵԱՆ ԷՖ. — Առանց ստի-
պողութիւն տալու արդիւնք չակնկալ-
ուիր, որովհետեւ 15 ամիս անցած է անկէ
ի վեր եւ բան մըն ալ չէ եղած:

Դ.

ԱՏԵՆ. ԷՖ. — Տր. Թէրզեան էֆ. ալ
գիր մը ունի, կը յանձնեմ ձեր ուշադրու-
թեան:

(Ատենադպիր էֆ. Կարդաց հետեւեալ գիրը).

Վսեմ Տէ՛ր

Կը փափաքէի զիսնալ թէ՛ «Իւնիօն» ապահովագրական ընկերութեան դէմ՝ Ատենայի աղէտեալներու կողմէ Ազգ. Պատրիարքարանի բացած դատին վճիռը ի՞նչ եղաւ, եւ թէ կեղբ. Վարչութիւնը այդ մասին ի՞նչ կը խորհի, եւ ի՞նչ միջոցներ ձեռք առած է:

Մնամ յարգանք

Ազգային Երեսփոխան

Տօք. Ս. Թեղեան

ՏՕՔԹ. Ս. ԹԵՂԵԱՆ ԷՖ. — Կը յիշէք Տեառք թէ՛ Պատրիարքարանը, որուն շնորհիւ յանձնուեցաւ այս խնդիրը, փաստաբանական մարմին մը կազմեց որ դատավարութեան ձեռնարկեց եւ գործը արդիւնքի մը յանգեցաւ: Արդ Վարչութիւնը այս մասին ի՞նչ բրած է. ինչպէս գիտէք այս մարմինը կարեւոր գումար մը ծախսեց պատուիրակներ ղրկելու համար Ատենա եւ փոխանորդապիրներ ձեռք բերելու համար: Շատ հետաքրքրական է գիտնալ թէ ասոնց արդիւնքը ի՞նչ պիտի ըլլայ, վճիռը ինչ վիճակի մէջ է եւ գործադրութեան մասին ի՞նչ միջոց ձեռք առնուած է: Երկու տարի է ի վեր խնդիրը երեսի վրայ մնալուն համար հարկադրուած ենք այս հարցումը ընելու:

Գ. ԱՍԼԱՆԵԱՆ ԷՖ. — Այս խնդրոյն համար ալ այս պահուս չենք կրնար պատասխանել, բայց յառաջիկայ նիստին կը պատասխանենք:

Ե.

ԱՏԵՆ. ԷՖ. — Գեղամ էֆ. առաջարկ մը ունի գաւառի կրթութեան համար, այն ալ ձեր ուշադրութեան կը յանձնեմ:

(Ատենադպիր էֆ. Կարդաց հետեւեալ գիրը).

Ազնուաշուք Ատենապետ էֆ. Նախ Ազգ.

Երեսփ. Ժողովոյ Հայոց Թուրքիոյ

Տեառք Երեսփոխանք

Ամենքդ ալ գիտէք ու կ'ընդունիք որ Արեւելեան մեր նահանգները կատարելապէս լուսազուրկ կը տառապին:

Ասոնց մէջ շատ կարեւոր ու բազմահայ շրջանակներ տաքրակա նախակրթարաններ իսկ չունին: Կար ատեն մը որ տարրական սկզբնական դաստիարակութիւն մը բուսական կը համարուէր բնագաւառին համար, բայց այսօր այնպէս չէ, պայմանները փոխուած են, ու միջնակարգ կրթութիւնը անհրաժեշտութիւն մը դարձած է արդէն:

Հայաստանի Արեւելեան նահանգներու մէջ ոչ միայն օտար յարանուանութիւնք ու միսիօնարութիւնք գործող են, այլ ինչպէս գիտէք պետութեան կողմէ ալ ձեռնարկուած է միջնակարգ վարժարաններու բացման. անշուշտ անոնց այժմէական անհրաժեշտութիւնը պահանջելով, միայն մեր աղքատ եւ յետամնաց ժողովուրդն է որ զուրկ կը մնայ գործողներէ, ու անց կարենալ մասնակցելու ժամանակակից մտաւորական շարժումին: Այդ պէտքն ալ այնքան զգալի դարձած է ինչպէս կը տեսնէք, գաւառացի ուսանողները հետի՛ ու շատ հեղ մերկ ու բոկոտն սկսած են մայրաքաղաքը վազել, Հիմայ եւ անմիջական կերպով մտաւոր այդ կարօտութեան ախը կը քաշեն Տուրքերանի, Տիգրանակերտի եւ Վասպուրականի հայութիւնը, ուր իւրաքանչիւր թեմ հարկը հազարաւոր ժողովուրդ կը ներկայացնէ որուն ամենատար զանգուածը կը կազմէ խաւարամած հայ զինուորացի: Վերադառնալ Միջին Հայաստանը, այսինքն այն խոշոր եւ հա-

յաշատ հողամասը, որ կը գտնուի Կարնոյ, Պարբերդի, Տիգրանակերտի եւ Վանայ մէջտեղը. պիտի գտնենք 7-800 հայաբնակ զինուորացիներ, ուր զպրոց բաւելու հաստատութիւններ չլան գրեթէ եւ ոչ մէկ հատ երկրորդական վարժարան Միջնակարգ վարժարաններու գոյութիւնը հայրենի հողին վրայ կ'ապահովէ մեզի բնատոգմիկ կրթութիւնը եւ այն ցանկալի օգուտը մա՛տաւոր որով հայ ուսանողը կը մարզուի եւ կը հաշտուի բնիկ կեանքին հետ, ապագային հոն ապրելու եւ հոն ծառայելու, ինչ որ կենսական ու նուիրական պահանջ մըն է: Ազգ. Ժողովը՝ եւ վստահ եմ թէ կը հաճի ստանձնել այս զեղեցիկ նախաձեռնութիւնը որ արդէն իր իրաւունքներն ու ամենէն հաճելի պարտաւորութեան սահմանին մէջ է, եւ այն լաւագոյն ազգակը պիտի ըլլայ ոչ միայն տեղական հասոյթներ ալ ստեղծելու, այլ գործողութեան տեղումն մէջ հայ Ժողովրդի ինքնազարգացման ոգին: Արդէն ինչպէս կը յիշէք այս մասին ուրիշ անգամներ ալ խօսուած էր, եւ Ազգ. Պատկ. Ժողովիդ վերջընթեր նիստին բանաձեւ մըն ալ մատուցեր էի, առաջարկելով նման Արեւել. Հայոց թեմական գործողներու՝ Արեւելեան Հայաստանի յետամնաց նահանգներու մէջ երկրորդական վարժարաններու հաստատութեան հարցը: Տուրակոյս չունիմ թէ՛ բոլոր յարգելի Երեսփոխանները կ'ըմբռնեն այս կենսական գործին կարեւորութիւնը, եւ արդէն այն ատեն յայտարարուեցաւ ալ որ առաջիկային այդ խնդիրը Պատկ. Ժողովիդ կողմէ նկատի պիտի առնուի: Հետեւաբար կը խնդրէի այս առաջարկը ըստ օրինի օրակարգի անցնել, զայն լուրջ խորհրդակցութեան մը ենթարկելու ի սէր գաւառի նոր սերունդի զարգացման եւ բնատոգմիկ կրթութեան:

Մուշի Ազգ. Երեսփոխան

Գեղամ Տ. Կարապետեան

1910 Յնվր. 20

Գ. Տ. ԿԱՐԱՊԵՏԵԱՆ ԷՖ. — Իմ գրածներս կրկնել աւելորդ կը նկատեմ: Բնականաբար այս գիրը պիտի յանձնուի Վարչութեան, բայց ես կը պահանջեմ որ առաջնութիւն եւ ստիպողութիւն տրուի, խորհրդակցութեան առարկայ ընելու համար:

Հ. ԽՕՃԱՍԱՐԵԱՆ ԷՖ. — Այս առաջարկը վարչութեան ղեկել, ինքնախառնութիւն է: Օրէնքը կը թոյլատրէ որ առաջարկի հեղինակը, նախ ինք ուսումնասիրուած ծրագիր մը ներկայացնէ, որպէսզի նախաքննութեան յանձնուած ատեն, իրեն ամբողջական գործ նկատողութեան անուի եւ խորհուրդ ձիւղ է որ մեր ժողովը 3 տարուան շրջանի մը մէջ կրթական խնդրոյն համար, ինչ որ պարտաւոր էր ընելու չըբաւ: Այսօր Միացեալը, Հայունեացը, Դպրոցաւորը, գաւառի հայութեան կրթական գործին համար ամէն ջանք ի գործ կը դնեն, սակայն ասիկայ պատճառ մը չէ լաւագոյնին չտեսնալու համար: Բայց թէ այդ փափաքը ի՞նչ կ'փոխ կարելի է իրագործել, ասիկայ ճշգրտելու համար, պէտք է որ Գեղամ էֆ. ամբողջ Փօքր Ասիոյ ու Մեծ Հայքի մէջ վարժարանները շտապեցնելու եւ բարձր մակարդակի վրայ բերելու համար իր յարմար գաղափարները որոշ ձեւով մը ներկայացնէ, ապա թէ ոչ ասոնց գործնական արդիւնքի՝ զեղեցիկ փափաքներ պիտի մնան այս ամէնը:

Գ. Տ. ԿԱՐԱՊԵՏԵԱՆ ԷՖ. — Իմ առաջարկիս ամփոփումը այն է որ, ինչպէս արեւելեան Հայաստանի մէջ, նոյնպէս կեդրոնի հայութիւնը ունենայ իր թեմական գործողները: Ժողովը նախ այս սկզբունքը պէտք է որոգորէ, անկէ յետոյ միջոցները եւ մանրամասնութիւնները խորհիլ զիւրին կ'ըլլայ:

Գ. ԱՍԼԱՆԵԱՆ ԷՖ. — Խօսաւարեան էֆ. առաջարկը շատ ճիշդ կը գտնէ Վարչու-

Թիւնս: Առաջարկութեան հեղինակը պէտք է միջոցներն ալ բացատրէ եւ ծրագիր մըն ալ բերէ, առանց ասոնց կարելի չէ կանոնաւոր գործ մը տեսնել:

Յ. ՇԱՀԻՐԻՅԱՆ ԷՖ. — Խօսաւորեան էֆ. Նկատողութիւնը հարկաւ ճիշդ է: Ու ելցէ առաջարկ գործնական ձեւի պէտք է վերածուի, որպէս զի կարելի ըլլայ վիճաբանիլ: Բայց ասիկայ խնդրոյն ձեւական կողմն է, ու ձեւականութիւնը որքան ալ տրամաբանական ըլլայ, եւ պիտի խնդրէի որ հարցի ձեւին վրայ չի մտածենք, որովհետեւ խնդիրը շատ կենսական ու կարեւոր է: Այս հարցը պիտի ձեռնարկէ հարց է. Պատրիարքարանը մինչեւ որ հիմնական ծրագիր մը չի մշակէ իրագործելու համար ազգին իրական պէտքերը, եւ մինչեւ որ իր կորուստները ապահովելու համար միջոցներ չի խորհի, կարելի չէ յաջողիլ: Գեղամ էֆ. ծրագիր մը չի կրնար բերել, այլ կ'ուզէ ըսել որ այս հիմնական հարցը ժողովը ինք ձեռք առնէ: Եթէ այս ժողովը այս ազգին կենսական հարցերովը պէտք է զբաղի, ապա ուրիմն այս ոգիով ուղղակի ինք պէտք է ստանձնէ նախաձեռնութիւնը: Այս թէ ոչ ձեռնորոն հետեւելով, առաջարկը կը լինի դարձեալ անգործնական: Հետեւաբար ժողովը ինք պէտք է փնտռէ աղբիւրները եւ մի յօրջ խորհրդակցութեան ենթարկէ թէ, արդեօք ի վիճակի՞ է իրագործելու այս ծրագիրը:

Հ. ԱՐԱՄԵԱՆՑ ԷՖ. — Ես չեմ կրնար ընդունիլ որ Գեղամ էֆ. չի կրնար մի ծրագիր պատրաստել այս մասին, այս ժողովին անդամակցող ու եւ իրենց խնդիրը կարող է պատրաստել այդ ծրագիրը, հետեւաբար մակերեսութեան խօսք չէ երբ կ'առաջարկուի որ առաջարկութեան տէրը ինք ծրագիր մը ներկայացնէ:

ԱՏԵՆ ԷՖ. — Տեսնենք սակայն Գեղամ էֆ. կ'ստանձնէ ասիկայ:

Գ. Տ. ԿԱՐԱՊԵՏԵԱՆ ԷՖ. — Կարո-

ղութիւն մէկ կողմ, պէտք էր որ ժողովը ընդունէր սկզբունքը եւ յանձնարարէր որ յանձնաժողովի մը միջոցաւ պատրաստուի այդ ծրագիրը, եւ առանձին այդ ծրագիրը պատրաստելու յօժարութիւն չեմ յայտնել պէտք է Ազգ. ժողովը որդեգրէ եւ յանձնէ յանձնաժողովին:

ԱՏԵՆ. ԷՖ. — Ուրեմն այս խնդիրը յղենք վարչութեան, որպէս զի յանձնաժողովի մը միջոցաւ ուսումնասիրել ասի գործը եւ ծրագիր մը բերէ մեզի:

ՉԱՅՆԵՐ. — Շատ լաւ:

ԱՏԵՆ. ԷՖ. — Մեր սեղանին վրայ կան երկու գրեր ալ Վանեցի եւ Մշեցի ուսանողներու կողմէ, որոցմով իրենց նիւթական խեղճ վիճակը կը պարզեն: Այս գրերն ալ կը յղենք վարչութեան, որպէս զի նկատողութեան առնէ, քանի որ նպատակն է որ ուսանողներու խնդիրը կը գտնուի արդէն իր սեղանին վրայ:

ՊԱՇՏՈՆԱԳԻՐ ՎԱՐՉՈՒԹԵԱՆ

ԱՏԵՆ. ԷՖ. — Օրակարգի անցնելէ առաջ ձեր ուշադրութեան կը յանձնեմ Վարչութեան մէկ սլաշտօնակիրը:

(Ատենադպիր էֆ. կարգաց հետեւեալ գիրը):

Վսեմ. Ատենապետ էֆ. Ազգ. Երեսփոխանական ժողովոյ Բարիգէն Պ. Կարապետ Պատմաճեան իր ուղղած գրերով ստիպանք խնդրած է գործադրութիւնն այն համաձայնութեան, որ ասկէ առաջ գոյացած է իր եւ Պատրիարքարանին միջեւ: Բարեկշիւտակ Անդրանիկ Յօանէսեանի երկասիրած լեզուական բառադրքին իր միջոցաւ ամբողջական եւ հրատարակութեան մասին, յաւելով որ եթէ մինչեւ տարւոյս սկիզբը գոր-

հացում չ'ստանայ պիտի ստիպուի պայմանագրութեան գործադրութեան համար զատական միջոցի գիմելու, գործին այդ տեսակ ելք ստանալուն նիւթապէս եւ բարոյապէս պատասխանատու նկատելով Պատրիարքարանը Ըստ որում բարեկշիւտակ Յօանէսեանի կողմէն եւ բառարանի կրկին խնդիրներն հախորդ Քաղաքական ժողովոյ կողմէ 1910 մարտ 19 թուականաւ սեղեկագրով ներկայացուած են Ընդհանուր ժողովոյ նկատառմանն եւ կը սպասուի իր տնօրէնութեան, որոշմամբ Քաղաքական ժողովոյ արժան դատեցինք յիշեցնել խնդիրն Պատկ. ժողովին, որպէս զի հաճի կարեւորն որոշել եւ հաղորդել:

Մնամք աղօթարար Պատրիարք Հայոց Թուրքիոյ Յովնանէս Արքեպ. Արքեպ. Արքեպ.

ԱՏԵՆ. ԷՖ. — Որովհետեւ Եռանդուն խնդիրը ունինք արդէն օրակարգի վրայ, հետեւաբար այս գրին ալ նկատողութեան կ'առնենք այդ առթիւ:

ՉԱՅՆԵՐ. — Շատ լաւ:

ՕՐԱԿԱՐԳ

ԸՆՏՐՈՒՅԻՆ Քաղ. ժողովի չորս անդամոց:

ԱՏԵՆ. ԷՖ. — Այս օրուան մեր օրակարգի առաջին խնդիրն է Քաղ. ժողովին պակասած անդամոց ընտրութիւնը: Քուէարկութեան ձեռնարկելէ առաջ սակայն, հրաժարեալ չորրորդ անդամին Վան էֆէնտի Փափազեանի հրաժարագրին նկատմամբ Իրաւասութեան Դիւանի տեղեկագիրը պիտի կարդանք, բայց որպէս զի տեղեկագրին պարունակութիւնը լաւ հասկցուի պէտք կ'ըլլայ որ կարդանք նաեւ Փափազեան էֆ.ի հրաժարականը:

(Ատենադպիր էֆ. կարգաց սոյն երկու գրերը):

Վսեմ. Պ. Ատենապետ Քաղ. ժողովի

Ազգ. Կեդր. Վարչութեան

Քանի մը ամիսներ առաջ, երբ Ազգ. Պատկ. ժողովը, իբր ազատական երեսփոխանի պատուեց ինծի, ընտրելով Կեդր. Վարչութեան անդամ, մեծ ուրախութեամբ յանձն առի այդ պաշտօնը յիշոյս իմ պաշտօնակիցներու շիտակութեան եւ գործելու եռանդին: Ոյժերուս ներածին չափով ցարդ աշխատեցի, սակայն աստիճանաբար ցաւով կ'զգայի, որ Վարչութեան ներկայ կազմը — բացառութիւնները միշտ յարգելի — հեռու է իր պաշտօնի լրջութիւնը ըմբռնելու եւ իր մտայնութեամբ եւ ղեկավարող տեսութիւններով ի վիճակի չէ վարելու ազգային ներքին կառավարութիւնը:

Իմ զգացածները դժբաղդաբար, իրենց հաստատութիւնը գտան վերջին ուրբաթ օրուան ժողովի միջոցին, երբ ձեռնարկուեցաւ պատրիարքական հինգանուն ցուցակի պատրաստութեան:

Հակառակ իմ եւ ձեր մէջ տեղի ունեցող բանավէճին, դուք ընդունեցիք սկզբունքը ազգային մարմիններէն ամբաստանուած եկեղեցականներն եւս թեկնածուներու ցուցակին մէջ պահելու:

Վարչութեան անդամներէն միայն մէկի, վերջին վարկեանին տուած քուէի շնորհիւ էր, որ հինգանունի մէջ չսպրդեցաւ Ազգ. ժողովէն իբր կաթողիկոսական թեկնածու անարժան սեպուած անձ մը (կը կարծէք, որ Կ. Պոլսոյ Պատրիարքութիւնը իր քաղաքական եւ հասարակական դերով աւելի պատասխանատու չէ Թուրքիոյ համար, քան էջմիածնի Կաթողիկոսութիւնը)...

Դուք փափկանկատեցաւ մը եւ յանուն քաղաքավարութեան, այդ ցուցակի

մէջ մտցուցիք Մանկունի Եպիսկոպոսին, որի անկարողութիւնը եւ ակարութիւնը ոչ միայն դուք եւ ես, այլ եւ ամբողջ Ազգ. Ժողովը թերեւս պիտի հաստատէ: Ազգ. Ժողովի մէջ չէ՞ր արդեօք, որ Պ. Ատենապետն եւս պաշտօնապէս հաստատեց անոր ակարութիւնը: Եւ վերջապէս նոյն Պ. Ատենապետն էր, որ իմ հարցմանս թէ՛ «Ազգ. Ժողովը, եթէ զայն ընտրէ իբր Պատրիարք, ինքը պիտի համաձայնի՞ անոր հետ գործակցել» նա ժխտական պատասխան տուաւ... ուրեմն ի՞նչ բարեխղճութեամբ անոր եւ նմաններու անուններով կազմեցիք հինգանունը:

Վարչութեան կազմած հինգանուն ցուցակը անշուշտ ոչ մէկ գործնական նշանակութիւն ունի, բայց եթէ շատ բնորոշ չափանիշը պիտի կազմէ կեդր. Վարչութեան մէջ տիրող հոգեբանութեան, ունեցած մտայնութեանը եւ քաղաքացիական շիտակութեանը:

Ահա, այդ եւ այլ մի շարք նոյնանման պատճառներով, իմ մասնակցութիւնը, Վարչութեան մէջ աւելորդ կը համարեմ այլ եւս:

Հրաժարելով սակայն Վարչութեանէն, աւելորդ չեմ համարիր մէկ քանի ամսուայ մէջ իմ ձեռք բերած փորձառութենէս հանած երկու կարեւոր սկզբունքներս պարզել:

Ա. — Գաղափարներու եւ տեսակէտներու համանմանութիւնը քաղաքացիական շիտակութեան հետ, կը թուի ինձ, շատ անհրաժեշտ են Վարչութիւն եւ թէ անոր օժանդակ մարմինները կազմող անդամներու մէջ: Հետեւաբար այն ջանքերը, որով կ'ուզուի խառն հոսանքներէն այսպիսի խայտարակտ մարմիններ կազմել ապարդիւն եւ վնասակար կը նկատեմ ժամանակամիջոցի մը համար:

Բ. — Ազգային պաշտօնները չը պիտի նկատել իբրեւ տիտղոսներ ստանալու հա-

մար պատշաճաբար պաշտօններ: Ազգային պաշտօններ իրաւունք պիտի ունենան վարելու անոնք, որոնք յօժարակամ ընդունելով՝ պատրաստութիւնը եւ էնէնթիւն ունին կրելու այդ պարտաւորութիւնը: Բոլոր ազգայինները լաւ պիտի գիտնան, որ զրաժական փոխարինութիւնները չեն, որ պիտի ստիպեն մարդկանց հասարակութեան եւ ժողովրդի համար աշխատելու, ատկէ վեր կայ վարձատրութիւն մը, որ բարձր է ամէն բանէ — խղճի հանգստութիւն եւ բարոյական վարձատրութիւնը անոնց կողմէ, որուն պիտի ծառայել:

Շնորհակալութիւններս յայտնելով Ազգ. Ժողովոյ եւ ձեզ վստահութիւններուդ համար, կը խնդրէի սոյն հրաժարականս վերջնական համարել:

Յարգանքներով
Վահան Փափազեան
Բերա, 31 Հոկտ. 1911

Վսեմաշուք Ատենապետ էֆէնտի

Ազգ. Երեսփ. Պատկ. Ժողովոյ

Ազգ. Վարչութեան Քաղ. Ժողովոյ անդամներէն Վահան էֆ. Փափազեան 31 հոկտ. 1911 թուակիր նամակով մը պատճառաբանեալ հրաժարական մատուցած էր նոյն ժողովոյ անդամակցութենէն:

Ազգ. Ժողովոյ Մայր Դիւանդ, Պատկ. Ժողովոյ որոշման համաձայն նոյն հրաժարագիրը եւ ընդ նմին 15 նոյ. 1911 թվակիր երկրորդ հրաժարագիր մը զրկած էր Դիւանիս ի նախաքննութիւն:

Իրաւասութեան Դիւանս, նկատելով որ վերոյիշեալ հրաժարագրին մէջ բերած ընդհանուր բնութիւն կրող պատճառաբանութիւնները ամբաստանազրի հանգամանք մը ունին հանդէպ Քաղ. Ժողովոյ մնացեալ անդամոց,

Նիստեղով որ մասնաւոր պատճառաբանութիւնն ալ չունի լուրջ հիմք մը եւ

ատկէ զատ՝ արդէն ո եւ է հետեւանք ունեցած չէ իրականութեան մէջ:

Նկատելով դարձեալ որ երկրորդ հրաժարագրով մը յիշեալը բացարձակապէս կը յայտնէ թէ ալ եւս պիտի չկրնայ մասնակցիլ Քաղ. Ժողովոյ, մինչ նոյն ժողովին ներկայ կազմը պէտք ունի ամբողջանալու օրուան խնդիրներուն ստիպողական հարկին պատճառաւ,

Դիւանս կ'առաջարկէ ընդունիլ Վ. Փափազեան էֆ.ի հրաժարականը եւ իրեն տեղ նոր անդամի մը ընտրութիւնը կատարել:

Մնամք խորին յարգանք
Ի զիմաց Իրաւասութեան Դիւանի
Ատենապետ Ատենապետ
Վահան Թեֆեան Sofr. Ս. Թեֆեան

Ա.Տ.Ն. Է.Ֆ. — Փափազեան էֆ. այս միջոցին ներկայ չէ որ խօսք տանք իրեն, բայց մեր սեղանին վրայ կայ նաեւ ուրիշ զիր մը, ուղղուած Քաղ. Ժողովին, որով կը պնդէ նա իր հրաժարականին վրայ:

ՏՐ. Ս. ԹԵՐԶԵԱՆ Է.Ֆ. — Երբ խնդիր մը նախաքննութեան կը յանձնուի, անոր տեղեկագրին եզրակացութիւնը առանց վէճի կամ կ'ընդունուի կամ կը մերժուի: Ներքին կանոնագրի 80րդ յօդուածը շատ բացորոշ է այդ մասին, հետեւաբար պէտք է քուէի զրուի գիւտնիս եզրակացութիւնը:

(Ատենապետ էֆ. քուէի դնելով սոյն հրաժարականը, ժողովը 11ի դէմ 24 քուէով ընդունեց Փափազեան էֆ.ի հրաժարականը եւ Ատենապետ էֆ. պահ մը դադար տալով, ապա ձեռնարկուեցաւ քուէարկութեան: Քուէարկութեան մասնակցեցան 74 երեսփոխաններ եւ ի դիւանէ նշանակուած քննիչներու հսկողութեան ներքեւ քուէհամարը կատարուեցաւ):

Ա.Տ.Ն. Է.Ֆ. — Քուէարկութեան արդիւնքը եղաւ հետեւեալը:

Յակոր	Էֆ. Էսաեան	Քուէ
Վահան	» Սուրէնեան	41
Գարեգին	» Տէմիրճիպաշեան	40
Յարութիւն	» Զէքի	39
Սմբատ	» Քեաթիպեան	35
Հմայեակ	» Խոսրովեան	24
Ստեփան	» Գարեան	23
Սարգիս	» Էսմէրեան	22
Տր. Ս.	» Թէրզեան	21
		12

Հետեւաբար առաջին երեքը բացարձակ առաւելութեամբ ընտրուած են, իսկ չորրորդ անդամին համար Յ. Զէքի եւ Ս. Քեաթիպեան էֆ.ներու վրայ վերստին համեմատական քուէարկութիւն պիտի կատարուի:

(Համեմատական քուէարկութիւնը տեղի ունենալով 52 քուէարկուներու 32 քուէով ընտրուեցաւ Ս. Քեաթիպեան էֆէնտի):

Ատենապետ Ատենապետ
Մ. ՆԱԹԱՆԵԱՆ Մ. ԱԶԱՐԵԱՆ

